

Raadsvergadering d.d. : 19 december 2024

Afdeling : Maatschappij en Ruimte

Portefeuillehouder : Wethouder S.C.A. Luijten

Onderwerp : BErgeijkENERGY: evaluatie 2024 en uitvoeringsprogramma 2025-2026

Betreffend onderdeel : Taakveld 7 "Volksgezondheid en milieu"
programmabegroting

Samenvatting

Er worden in de gemeente Bergeijk veel projecten rondom duurzaamheid uitgevoerd. Deze projecten vallen onder het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY. Elke twee jaar wordt de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de stand van zaken en de resultaten van de projecten uit het uitvoeringsprogramma. Bovendien geeft BErgeijkENERGY ook een vooruitblik naar de doelen voor de komende twee jaar. In dit raadsvoorstel wordt het jaar 2024 geëvalueerd, en wordt een voorstel gedaan voor de uitvoering van duurzaamheidsprojecten in de jaren 2025 en 2026.

Inleiding

Het programma BErgeijkENERGY is opgebouwd uit een groot aantal projecten. Voor de financiering van het BErgeijkENERGY programma hebben we een bestemmingsreserve Duurzaamheid en Klimaat waaruit de kosten gedekt worden. Het BErgeijkENERGY is een levend document. Dit betekent dat er steeds projecten bijkomen maar ook worden afgevoerd. Bij de vaststelling van het uitvoeringsplan BErgeijkENERGY 2024 is afgesproken dat we om de twee jaar bij de raad terugkomen met de resultaten en een nieuw tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. Nu gaat het dus om de resultaten van 2024 en het vaststellen van een nieuw uitvoeringsprogramma 2025-2026. Tussentijdse korte rapportages zijn terug te vinden in de jaarrekening, Paragraaf Klimaat en duurzaamheid.

Voorstel

1. De resultaten uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2024 (prognose 2024) en het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2025-2026 vast te stellen.
2. In 2025 een bedrag van € 600.000 te storten vanuit de Algemene Reserve in de Bestemmingsreserve Duurzaamheid en Klimaat.
3. Voor uitvoering van het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2025-2026 € 802.300 (€ 379.900 (2025)/ € 422.400 (2026)) beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de bestemmingsreserve duurzaamheid en klimaat.
4. Het resultaat BErgeijkENERGY 2024 bij de jaarrekening 2024 in beeld te brengen en eventuele hieruit voortvloeiende financiële consequenties voor boekjaar 2025 te verwerken bij de 1^e burap 2025.

Beoogd effect

In de gemeente Bergeijk streven we naar energieneutraal in 2030 en daarmee het verminderen van de uitstoot van CO₂. Daarnaast is de hoofdstrategie van de Transitievisie Warmte (TVW) van Bergeijk het inzetten op het "klaar-voor-aardgasvrij" maken van de bestaande bouw tot 2030.

BERgeijkENERGY evaluatie 2024 en uitvoeringsprogramma 2025-2026 geeft de raad inzicht in de stand van zaken met betrekking tot het bereiken van de beoogde doelen en legt de plannen voor 2025 en 2026 om deze doelen te bereiken voor aan de raad.

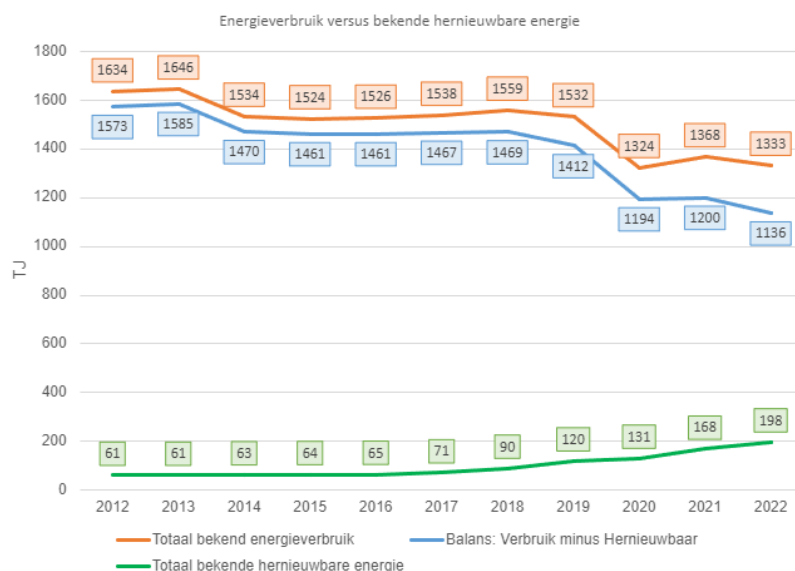
Argumenten

1.1 De activiteiten en de resultaten die we tot nu toe hebben bereikt zijn in lijn met de doelstelling om energieneutraliteit te bereiken en de bestaande bouw "klaar-voor-aardgasvrij" te maken.

In het 'Uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026' staan de resultaten van het afgelopen jaar weergegeven in een infographic 2024. In de bijlage van het uitvoeringsprogramma wordt per project uitvoerig beschreven wat er is bereikt. Daar zijn onder ander de volgende resultaten te vinden:

- Het ontzorgingsproject De Groene Zone Isoleren gaat van start.
- Pilot gestart met dorpsondersteuners voor extra aandacht aan energiearmoede.
- De aanbesteding voor een soortenmanagementplan is gestart.
- Alle kantoorgebouwen hebben label C of hoger
- 800 armaturen (=91%) van de openbare verlichting zijn verled.
- De verduurzaming van de basissportvoorzieningen is gestart.
- De verduurzaming van 3 gemeentelijke gebouwen is verder opgepakt.
- Ondernemers op bedrijventerrein de Waterlaat werken aan het technisch mogelijk maken van een energie hub op bedrijventerrein de Waterlaat.
- We hebben een actieve rol in het oplossen van netcongestie in de regio.
- In het kader van klimaatadaptatie zijn wederom bijna 500 regentonnen aan inwoners ter beschikking gesteld.
- Ook kunnen inwoners vanaf de zomer 2024 gebruik maken van een gratis tuincoach.

1.2 Met het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 werken we aan het bereiken van de eisen van het Rijk: 49% CO2-reductie in 2030 en 95% CO2-reductie in 2050, en aan het bereiken van de eigen gemeentelijke doelstelling energieneutraliteit.

Bovenstaande figuur geeft de voortgang met betrekking tot het doel energieneutraliteit voor Bergeijk weer. Dit laat zien dat we nog 1136 TJ moeten besparen of duurzaam moeten opwekken, om energieneutraliteit te bereiken. Dit is minder dan vorig jaar. We zijn er nog niet. Met het

uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 en de daaruit volgende projecten werken we verder aan een energieneutraal Bergeijk.

1.3 Met het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 kunnen we verder werken aan de doelstellingen met het doorzetten van bestaande projecten en het opstarten van nieuwe projecten.

We gaan extra inzetten op het isoleren van de woningen met een label D of slechter met de Groene zone isoleren. Hierbij hebben we speciale aandacht voor de lagere WOZ waarde-huizen (€429.300 of lager) en de huishoudens met energiearmoede.

Ook De Groene zone zonnepanelen zal gericht zijn op de moeilijk te bereiken doelgroepen.

In het kader van klimaatadaptatie wordt het in 2025 mogelijk gemaakt dat iedere inwoner die zijn regenwater wil afkoppelen daarvoor subsidie kan ontvangen.

Naast het verder verduurzamen van onze basissportvoorzieningen gaan we verder met verduurzamen van gemeenschapshuizen en ander maatschappelijk vastgoed.

1.4 We moeten in onze keuze de prioriteit afwegen tegen de mogelijkheden van nu en in de toekomst.

Veel van onze activiteiten zijn gericht op het voorbereiden van nog te nemen stappen. Denk aan het opzetten van een energie hub op bedrijventerrein de Waterlaaf of energieadviezen van KempenEnergie. Dit levert niet direct zichtbaar resultaat in de vorm van CO₂-reductie. Deze reductie volgt pas na uitvoering van diverse activiteiten. Belangrijk is om ook te realiseren dat er door nieuwe innovaties en ontwikkelingen steeds meer mogelijk gaat worden. Steeds zullen nieuwe inzichten ervoor zorgen dat programma's en projecten worden toegevoegd aan BERgeijkENERGY, er geschoven wordt in prioritering of projecten worden afgevoerd.

2.1 Het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 dient als onderbouwing van de ter beschikking gestelde middelen.

We vragen met dit voorstel middelen aan voor de uitvoering van BERgeijkENERGY 2025-2026. Voor de uitvoering van het jaarprogramma 2025-2026 wordt er een onttrekking uit de Bestemmingsreserve (BR) Duurzaamheid en Klimaat geraamd van € 802.300 (€ 379.900 (2025)/ € 422.400 (2026)).

Anticiperend op dit raadsvoorstel is er in de Programmabegroting 2025-2028 geen storting gedaan in de BR Duurzaamheid en Klimaat. Om de uitvoering van BERgeijkEnergy 2025-2026 te kunnen dekken storten we met dit voorstel € 600.000 vanuit de Algemene Reserve in de BR Duurzaamheid en Klimaat.

2.2 Het Rijk stelt ook middelen beschikbaar om het klimaatakkoord uit te voeren

Om regie te kunnen voeren op de energietransitie stelt het Rijk middelen ter beschikking. Een overzicht van de middelen die de gemeente Bergeijk ontvangt van het Rijk of het Waterschap de Dommel is te vinden in kolom "Dekking uit regeling, subsidie, extern" van tabel 2, 3 en 4 in het Uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026. Vanuit het Rijk gaat dit om € 1.149.778 uit de "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE)" voor de jaren 2023 t/m 2027. Daarnaast is er een budget voor de aanpak van energiearmoede beschikbaar gesteld van €369.317 voor de jaren 2022 t/m 2025.

Voor de Lokale Aanpak Isolatie is het isolatieprogramma De Groene Zone Isoleren ingediend. Hiervoor hebben we € 689.910 ontvangen. Dit bedrag wordt gebruikt om inwoners te ontzorgen bij het isoleren van hun woning bijvoorbeeld door een korting op een isolatiemaatregel aan de inwoners uit de doelgroep toe te kennen.

Om klimaatadaptatie en het betrekken van inwoners daarbij te stimuleren stelt het Waterschap de Dommel middelen beschikbaar. De gemeente Bergeijk heeft hier onder andere de regentonnenactie en het opleiden van tuincoaches voor ingediend. Het Waterschap heeft hierover positief geoordeeld en een subsidie van €25.000 voor 2024 toegekend.

Kanttekeningen

1.1 De gemeente heeft beperkte invloed op Bergeijkse inwoners en bedrijven

Voor het behalen van de doelstelling zijn ook onze inwoners en bedrijven aan zet. De gemeente stimuleert en faciliteert zo veel als mogelijk om de benodigde maatregelen uitgevoerd te krijgen.

1.2 Nieuwe ontwikkelingen leiden soms tot andere prioriteiten.

Het is belangrijk te realiseren dat er door nieuwe ontwikkelingen er gedurende een uitvoeringsjaar andere prioriteiten kunnen ontstaan. Soms is het nodig om daar direct actie op te ondernemen.

1.3 Voor de energietransitie is levering en teruglevering van duurzaam opgewekte energie door bedrijven noodzakelijk.

Om de CO₂ uitstoot terug te dringen zijn we bezig met de energietransitie: het overstappen van fossiele energiebronnen die CO₂ uitstoten naar duurzame, hernieuwbare energiebronnen zoals zonne- en windenergie. We gaan van het aardgas af en gebruiken elektrische alternatieven zoals een warmtepomp of elektrisch fornuis. Ook wordt steeds meer duurzame energie opgewekt. Deze energie moet via het elektriciteitsnet bij de gebruikers terecht komen. Deze toename in elektriciteitsverbruik en -levering zorgt voor transportschaarste. Het elektriciteitsnet heeft niet de capaciteit om alle elektriciteit te transporteren, ook wel netcongestie genoemd. De netcongestie is een belemmering voor de energietransitie. Hier wordt door verantwoordelijke netbeheerders hard aan gewerkt met ondersteuning van de overheden. Het oplossen ervan is essentieel voor verdere verduurzaming van de gemeente.

1.4 Het is nog niet duidelijk wat het uitvoeren van de motie om het beleid voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie te herzien gaat betekenen voor het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY.

Het college heeft de opdracht gekregen om het beleid voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie in Bergeijk te herzien. Er zal uitvoering worden gegeven aan deze opdracht, maar ten tijde van het schrijven van het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025 – 2026, is het nog niet duidelijk wat het herzien van het beleid voor financiële gevolgen zal hebben. In de begroting is nu een beperkt budget opgenomen, maar de te verwachten kosten zijn nog onzeker.

Op het moment dat er een uitvoeringsplan is voorbereid om het beleid te herzien, zullen de plannen en de inschatting van de kosten worden voorgelegd aan de raad.

Financiën

In de Programmabegroting 2025-2028 is er in de jaren 2025 en verder geen storting voorzien in de BR Duurzaamheid en Klimaat. In onderstaande tabel zijn de financiële consequenties van dit voorstel weergegeven.

	Beginsaldo (01-01)	Storting	Onttrekking	Eindsaldo (31-12)	Omschrijving
2018	€ 75.000	€ 0	€ 40.900	€ 34.100	Cf jrr 2018
2019	€ 34.100	€ 1.000.000	€ 520.200	€ 513.900	Cf jrr 2019
2020	€ 513.900	€ 0	€ 349.800	€ 164.100	Cf jrr 2020
2021	€ 164.100	€ 195.000	€ 239.300	€ 119.800	Cf jrr 2021
2022	€ 119.800	€ 448.200	€ 418.900	€ 149.100	Cf jrr 2022
2023	€ 149.100	€ 400.000	€ 418.300	€ 130.800	Cf jrr 2023
2024	€ 130.800	€ 440.000	€ 367.500	€ 203.300	Prognose 2025-2026 (programmaplan)
2025	€ 203.300	€ 600.000	€ 379.900	€ 423.400	Prognose 2025-2026 (programmaplan)
2026	€ 423.400	€ 0	€ 422.400	€ 1.000	Prognose 2025-2026 (programmaplan)

Uit het overzicht blijkt dat we in de BR Duurzaamheid en Klimaat zonder extra storting onvoldoende middelen hebben om het programmaplan BERgeijkENERGY in 2025-2026 uit te voeren. Om de BR Duurzaamheid en Klimaat weer van voldoende saldo te voorzien wordt er met dit raadsvoorstel een storting van € 600.000 voorgesteld vanuit de Algemene Reserve naar de BR Duurzaamheid en Klimaat. Middels deze storting kunnen de benodigde middelen in 2025 (€ 379.900) en 2026 (€ 422.400) gedekt worden.

Bij de jaarrekening 2024 zal het financiële resultaat van BERgeijkENERGY 2024 in beeld gebracht worden. Als hieruit financiële consequenties voortvloeien voor 2025 dan zullen deze verwerkt worden bij de 1^e burap 2025.

In hoofdstuk 2 van het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 wordt de stand van zaken van de uitgevoerde projecten beschreven tot 1 september 2024.

In hoofdstuk 3 van het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 treft u een specificatie van het uitvoeringsprogramma 2025-2026.

Voor het uitvoeren van de initiatieven voor 2025-2026 zijn de volgende middelen nodig:

2025:

	Kosten uitvoeringsprogramma 2025-2026 tlv bestemmingsreserve Duurzaamheid en klimaat	Uitvoeringsprogramm a 2025-2026 reeds beschikbare budgetten gem Bergeijk	Uitvoeringsprogramm a 2025-2026 reeds beschikbare budgetten extern
1. Duurzaam gebouwde omgeving totaal	€ 209.400	€ 941.300	€ 427.550
2. Duurzaam Werken	€ 0	€ 0	€ 10.000
3. Duurzame Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0
4. Duurzame Gemeente	€ 0	€ 0	€ 104.000
5. Hernieuwbare energie	€ 166.000	€ 0	€ 30.000
6. Klimaatadaptatie	€ 4.500	€ 0	€ 5.000
Totaal	€ 379.900	€ 941.300	€ 576.550

2026:

	Kosten uitvoeringsprogramma 2025-2026 tlv bestemmingsreserve Duurzaamheid en klimaat	Uitvoeringsprogramm a 2025-2026 reeds beschikbare budgetten gem Bergeijk	Uitvoeringsprogramm a 2025-2026 reeds beschikbare budgetten extern
1. Duurzaam gebouwde omgeving totaal	€ 249.400	€ 741.300	€ 474.000
2. Duurzaam Werken	€ 0	€ 0	€ 13.000
3. Duurzame Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0
4. Duurzame Gemeente	€ 0	€ 0	€ 120.000
5. Hernieuwbare energie	€ 166.000	€ 0	€ 0
6. Klimaatadaptatie	€ 7.000	€ 0	€ 5.000
Totaal	€ 422.400	€ 741.300	€ 612.000

De niet bestede budgetten per 31-12-2024 van het BERgeijkENERGY programma 2024 worden overgeheveld naar 2025 om in 2025 verdere uitvoering te geven aan deze plannen. Hier is bij het uitvoeringsprogramma BERgeijkENERGY 2025-2026 zo veel als mogelijk rekening mee gehouden. Bij de jaarrekening 2024 worden de bestede middelen van het BERgeijkENERGY programma 2024 achteraf verantwoord.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie

Communicatie is één van de belangrijkste instrumenten om de doelstelling te realiseren. We zullen hierbij standaard onze vaste communicatiemiddelen (Hoi! Bergeijk, website, sociale media) voor inzetten, mogelijk ondersteund met een ander communicatiemiddel. Per project wordt bekeken op welke wijze er het best kan worden gecommuniceerd.

Uitvoering

Na het besluit gaan we door met het uitvoeren van de voorgestelde plannen.

Bijlagen

1. BERgeijkENERGY: evaluatie 2024 en uitvoeringsprogramma 2025-2026, inclusief bijlage.

Advies Raadscommissie

Commissie GZ heeft in haar vergadering d.d. 21 november 2024 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 19 december 2024.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

A.J.M. Ewalds
Gemeentesecretaris

A. Callewaert – de Groot
Burgemeester